

Mit tudhatunk a bizonytalanokról a választás előtt?

A REPUBLIKON INTÉZET GYORSELEMZÉSE

2022. MÁRCIUS

A 2022-es országgyűlési választás az elmúlt tizenkét év legszorosabb küzdelmének ígérkezik.

A közvélemény-kutatások alapján április 3-a előtt pár héttel a Fidesz-KDNP és az Egységben Magyarországért támogatottsága nagyjából fej-fej mellett áll, éppen ezért a gyakran emlegetett mozgósítási verseny mellett az elmúlt időszakban egyre több szó esik a bizonytalanok választáson betöltött szerepéről is. Egy ilyen kiélezett választási helyzetben valóban kiemelten fontos szerepe van az egyébként homogén csoportnak egyáltalán nem nevezhető bizonytalanoknak, így érdemes megvizsgálni, mit is tudunk erről a választói csoportról.

A Republikon Intézet alábbi gyorselemzésében az elmúlt három hónap közvélemény-kutatásai¹, valamint a 2021-es 5000 fős kutatás² alapján járjuk körbe, a pártpreferenciával nem rendelkező választók szavazói hajlandóságát, demográfiai tulajdonságait, valamint kormányváltással és kormányzati teljesítménnyel kapcsolatos attitűdjeit³. Fontos leszögezni, hogy a 2021 óta sokat változhatott a bizonytalanok csoportjának összetétele és véleménye, így ami igaz volt a bizonytalanok csoportjára 2021-ben, az 2022-ben már nem feltétlenül értelmezhető. Ennek tükrében kell az adatokat értelmezni.

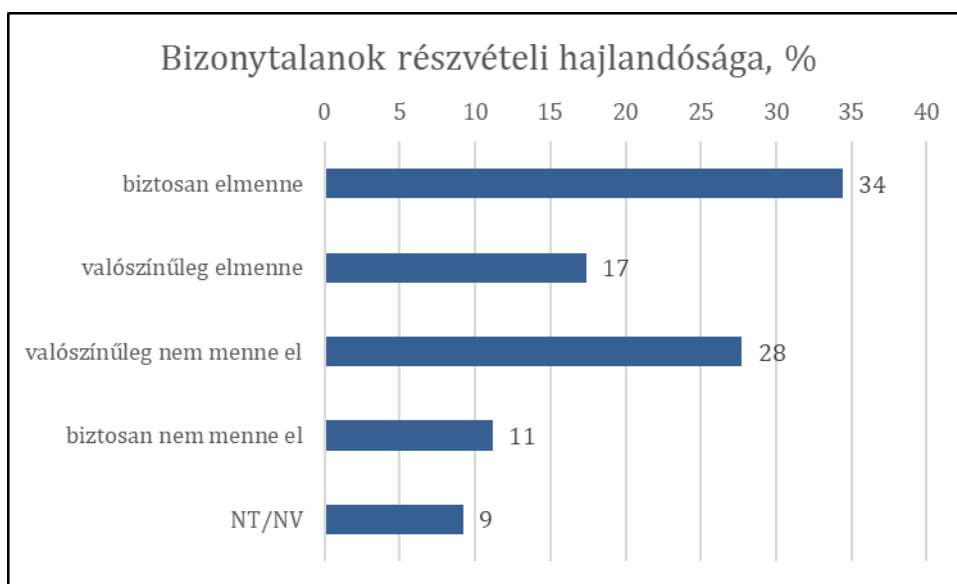
¹ A januári, februári és márciusi pártpreferencia kutatásaink 1000 fő telefonos megkérdezésével készültek 2022. január 19-24., február 18-24., és március 16-18 között. A kutatások nem, korcsoport, településtípus és iskolai végzettség szerint reprezentatívak az ország felnőtt korú lakosságára. Hibahatár +-3,2%.

² A kutatás nem, kor, településtípus, végzettség szerint az ország felnőtt lakosságára reprezentatív, 5000 fős minta alapján, személyes megkérdezéssel készült 2021. január 8. és február 4. között. A felmérést a Závecz Research készítette.

³ A bizonytalanok csoportja alatt azokat a válaszadókat értjük, akik a pártpreferencia-kutatás során nem jelöltek meg pártot.

VÁLASZTÁSI RÉSZVÉTEL

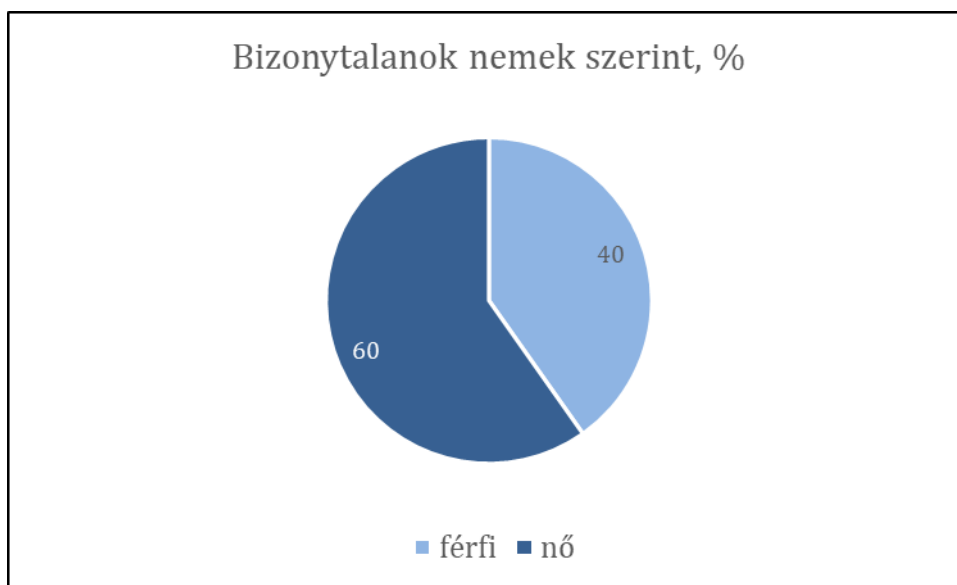
A kampányban újra és újra felmerül a kérdés, hogy mennyire lehet a bizonytalanokat megszólítani, mozgósítani. Ezért fontos megvizsgálni a bizonytalanok választáson való részvételi hajlandóságát. Ahogyan az az adatokból is látható, élesen elkülöníthető azok csoportja, akik nem neveznek meg pártot (ismeretlen preferenciájúak), de elmennének szavazni, azoktól, akiknek nem áll szándékában részt venni a választáson (passzívak). Amikor ugyanis azt mondjuk, a pártoknak meg kell szólítania a bizonytalan szavazókat, nem szabad azt feltételezni, hogy minden bizonytalan megszólítható. A Republikon elmúlt három havi kutatásai alapján a bizonytalan válaszadók több, mint fele, 51 százaléka menne el szavazni, ebből 34 százalék nyilatkozta, hogy biztosan elmegy. Általános tendencia, hogy a közvélemény-kutatásokban mért szavazási hajlandóság meghaladja a tényleges részvételt, és ez a bizonytalanok esetében sincs másképp; így azt mondhatjuk, hogy várhatóan a bizonytalanok bő egyharmadának a részvételére számíthatunk az országgyűlési választáson.

DEMOGRÁFIA

Megvizsgáltuk a bizonytalanok csoportjának nemek, korosztály, iskolai végzettség és településtípus szerinti megoszlását is.

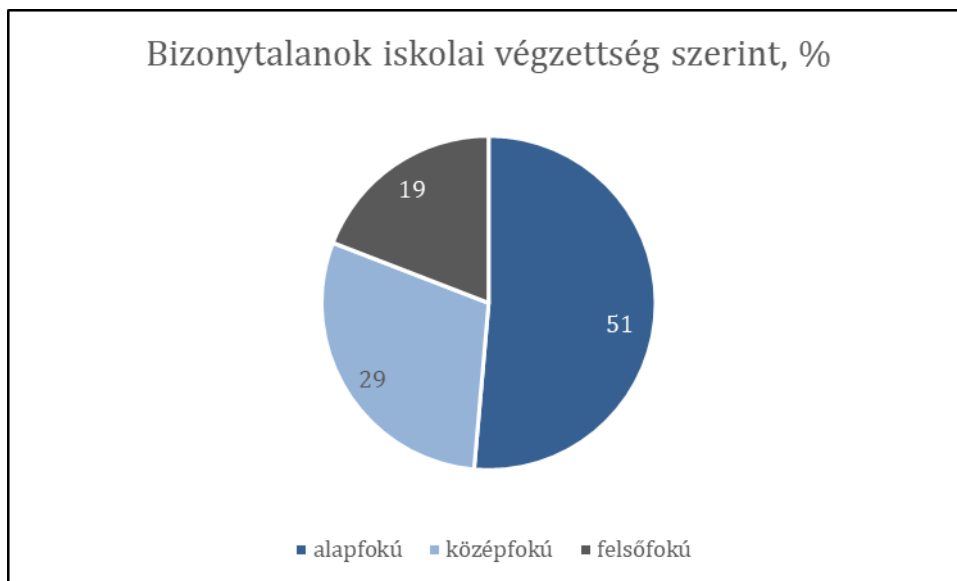
A nemek szerinti eloszlást vizsgálva azt látjuk, hogy a bizonytalanok között jelentősen nagyobb arányban vannak a női válaszadók. Nem újdonság, hogy a nők politikai aktivitása alacsonyabb a férfiakénál, azonban ilyen jelentős eltérés esetén joggal feltételezhetjük, hogy a nők egy csoportja a kampány során eddig nem érezte megszólítva magát. A nőpolitika nem kapott központi helyet egyik politikai tömb kampányában sem (ez egyébként korábbi választási kampányok esetében sem volt másképp), és a választási versenyben ez a téma – ismét – háttérbe szorult.

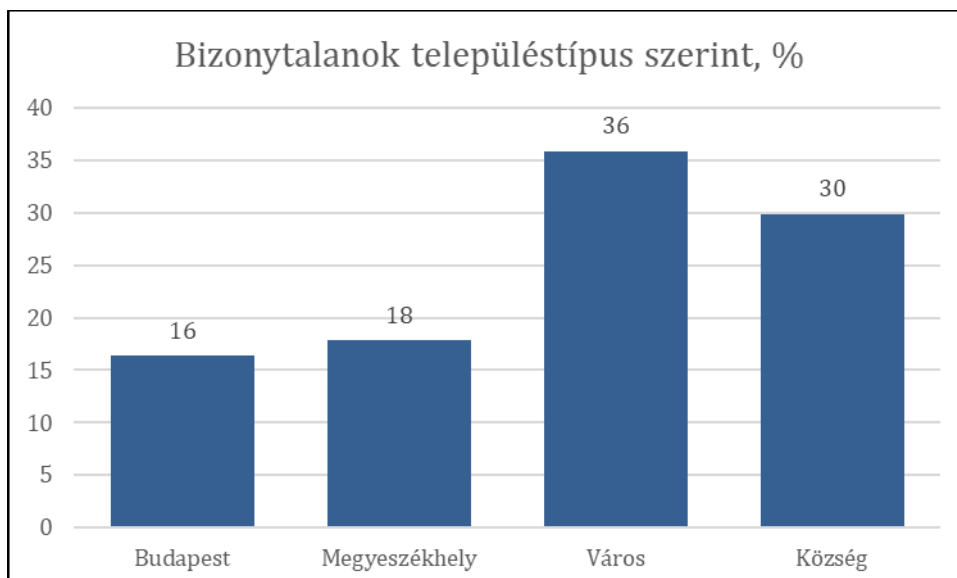
A korosztályos eloszlás összhangban van [korábban tapasztalt eredményekkel](#), miszerint a fiatalabb korosztály felülreprezentált a bizonytalanok körében. A bizonytalan válaszadók 37 százaléka 40 év alatti, és csak 28 százalékuk van 60 év felett.

Az iskolai végzettség komoly vízválasztó, az alacsony végzettségűek körében jóval magasabb a bizonytalanok aránya: a bizonytalanok több, mint fele, 51 százaléka csak alapfokú végzettséggel rendelkezik, és csupán 19 százaléknak van felsőfokú végzettsége.

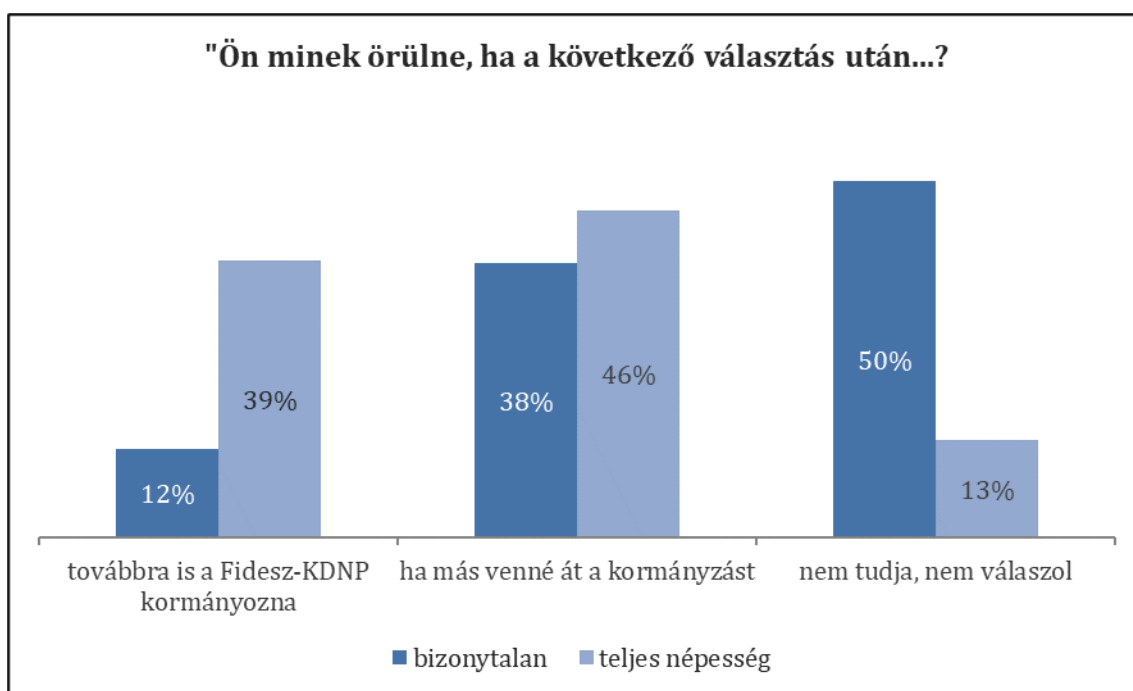

Végül a bizonytalanok településtípus szerinti eloszlását vizsgáltuk. A bizonytalanok 16 százaléka lakik a fővárosban, 18 százalék megyeszékhelyen. Ennél jóval többen vannak azok, akik városban vagy községben élnek, azonban ez a magyar társadalom egészére igaz. Azt mondhatjuk, hogy a településtípus jelenleg nem befolyásolja, hogy ki lesz bizonytalan. Nem érvényesül tehát az a tendencia, miszerint a kistelepüléseken élők körében magasabb lenne a bizonytalanok aránya, láthatóan a kampány elérte a kisebb közigazgatási egységeket is.

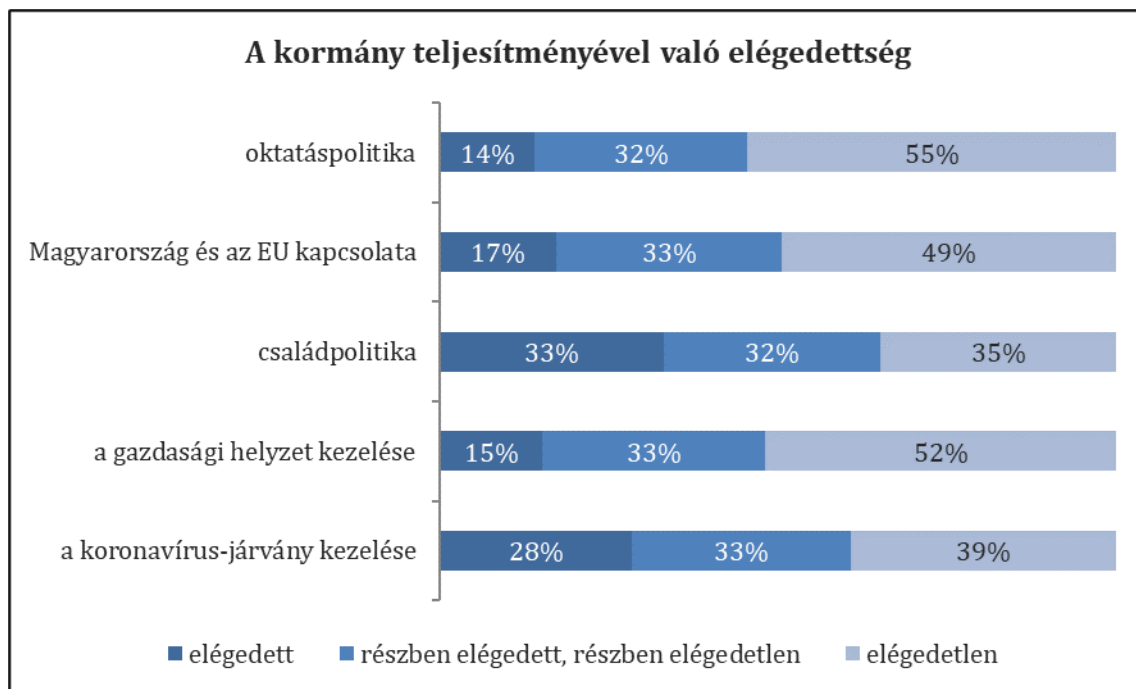

KORMÁNYVÁLTÁS, A KORMÁNY TELJESÍTMÉNYE

Bár a bizonytalanok nem fogalmazzák meg pártválasztásukat a kérdezőbiztosnak, megfogalmazzák elvárásokat egy elkövetkező választással kapcsolatban. A „maradjon-e a kormány, vagy távozzon” típusú kérdések során választ lehet kapni arra, hogy a bizonytalanok melyik politikai oldalhoz tudnak elköteleződni a választás során. Az 5000 fős kutatásban a bizonytalanok fele válaszolt arra a kérdésre, hogy továbbra is Fidesz-KDNP-t, vagy más összeállítású kormányt szeretne a 2022 áprilisa után. Az eredmények azt mutatják, hogy a bizonytalanok közül több az ellenzék felé nyitott (38 százalék), mint a kormánypárt felé nyitott (12 százalék). Az adatok tükrében tehát megállapítható, hogy a bizonytalanok között a kormányváltó erőknek nagyobb a tartaléka, mint a Fidesz-KDNP-nek.

Ebben a kutatásban megvizsgáltuk az Orbán-kormány egyes szakpolitikai területen nyújtott teljesítményével való elégedetlenséget is. Ezek az adatok segítenek megvilágítani, melyek lehetnek azok a tényezők, amik kiváltják a bizonytalan válaszadókból a kormányváltó kedvet, mik azok a szakpolitikai területek, amelyeken a kormány teljesítménye a bizonytalanok szerint a legkevésbé megfelelő.

A kormány teljesítményének megítélésében különösen a gazdasági helyzet kezelése, az oktatáspolitiká, valamint az EU és Magyarország kapcsolata kapcsán mutatkozik meg jelentős elégedetlenség. Az elégedetlenek aránya 32-41 százalékkal meghaladja az elégedettekét. A koronavírus-járvány kezelése, valamint a családpolitika tekintetében kiegyensúlyozottabbak a vélemények. Összességében elmondható, hogy a bizonytalanok inkább elégedetlenek voltak a kormány teljesítményével.

ÖSSZEFOGLALÁS

A választások előtti hónapok során jelentősen lecsökkent a bizonytalanok aránya, és mindkét tömb számára létfontosságú, hogy a fennmaradt aktív bizonytalanokat elvigyék szavazni. Nehéz azonban megállapítani, hogy a fennmaradó bizonytalanok közül kik azok, akiket még mozgósítani lehet, és hányan maradnak passzívak. Nem hozható létre egy homogén sablon a bizonytalan szavazóról, bár elmondhatjuk, hogy az átlagos bizonytalan választadó legnagyobb valószínűséggel fiatalabb, alacsony végzettségű, jellemzően nő, aki nem Budapesten vagy megyeszékhelyen, hanem inkább vidéki községekben és városokban él, ám ez újabb erőltetett tömbösítése lenne egy összességében heterogén társadalmi csoportnak. Az látható, hogy a bizonytalanok jelentős része a fiatalabb korosztályba tartozik. A fiatalok aktivizálásának kérdése régóta fontos téma, és a jelenlegi, szoros választási versenyben döntő jelentőségűvé válhat, hogy az ellenzéknek sikerül-e ezt a csoportot jobban megszólítani. Bár az ideológiai beállítottság nem a választási kampány utolsó hetében alakul ki, sokak esetében ilyenkor dől el, hogy el fognak-e menni szavazni.

A biztos pártválasztók a szoros választási versenyben feltehetően részt fognak venni a választáson, így még inkább felértékelődik a bizonytalanok szerepe. A kormányzással kapcsolatos vélemények azt sugallják, hogy a bizonytalanok körében az ellenzéknek nagyobb tartalékai vannak, a kérdés az, hogy ezek a választók április 3-án elmennek-e választani.

Co-funded by the
Europe for Citizens Programme
of the European Union

A Republikon működését 2018-22 között az Európai Unió „Europe for Citizens” programja támogatja.